

ภาคินันท์ เพื่อกสกันธ์ 2557: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมั่งคั่งและความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งในภาคการเกษตรของประเทศไทย ภายใต้สมมติฐานเส้นโค้งคูชเนตด้านสิ่งแวดล้อม ปริญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพร เจนการกิจ, Ph.D. 68 หน้า

งานศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมั่งคั่งที่สะท้อนจากระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งในภาคการเกษตรของประเทศไทยภายใต้สมมติฐานคูชเนตด้านสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายดังกล่าว โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางรายปี (panel data) ของทุกจังหวัดในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 -2555 สำหรับความมั่งคั่งของจังหวัดใช้ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรที่แท้จริงเป็นตัวแทน และความเสียหายพิจารณาจากขนาดพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานฯ โดยใช้การวิเคราะห์แบบจำลองผลกระทบเชิงสุ่ม (random effect model) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งมีความสัมพันธ์ในลักษณะรูปตัวยูคว่ำซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานคูชเนต กล่าวคือพื้นที่ความเสียหายจากอุทกภัยจะเพิ่มสูงขึ้นและลดลงเมื่อระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 109,837 บาทต่อปี สำหรับพื้นที่ความเสียหายจากภัยแล้งจะเพิ่มสูงขึ้นและลดลงเมื่อระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 85,717 บาทต่อปี

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งในภาคการเกษตรของประเทศนอกเหนือจากระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดแล้ว พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายด้านอุทกภัยเพิ่มขึ้นนั้น ได้แก่ ความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน จำนวนประชากรพื้นที่เพาะปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกพืชไร่ โดยปัจจัยที่ส่งผลให้พื้นที่เสียหายในภาคการเกษตรจากอุทกภัยของจังหวัดลดลง คือ การเพิ่มขึ้นของพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล และจำนวนแหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภท หนอง บึง สำหรับกรณีของภัยแล้ง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เสียหายจากภัยแล้งอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝนและการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่